

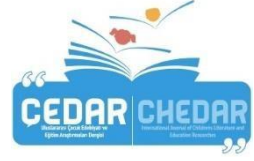

Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

Cilt: 8, Sayı:1, 2025, Sayfa:57- 70

International Journal of Children's Literature and
Education Researches

Volume:8, Number:1, 2025, Page: 57- 70

Mümine Yıldız'ın Resimli Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatına Uygunluk ve Eğitsel Özellikler Açısından İncelenmesi

Burcu ÖZTÜRK*

Kastamonu Üniversitesi, Türkiye

Geliş Tarihi / Submitted: 14/ 05 / 2025

Özlem TURAN**

Kastamonu Üniversitesi, Türkiye

Kabul Tarihi / Accepted: 28/ 05 / 2025

Özet: Erken çocukluk döneminde seçilen çocuk kitaplarının çocukların yaş ve gelişim özelliklerine, gelişim alanlarına (fiziksel, bilişsel, dilsel, sosyal ve duygusal), ilgi ve isteklerine uygun olmasına dikkat edilmelidir. Okul öncesi dönemdeki çocuklar için seçilen kitapların dış yapı (boyut, kâğıt, kapak/cilt, sayfa düzeni, harfler ve resimler) ve iç yapı özellikleri (konu, izlek, plan, iletiler, karakterler, dil ve anlatım özellikleri) bakımından çocuğun gelişim özelliklerini destekleyici nitelikte olması gerekir. Bu makalenin amacı erken çocukluk dönemine uygun eserler veren yazar Mümine Yıldız'ın resimli çocuk kitaplarını (*Sakız Hanım'ın Eteği*, *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği*) dış yapı ve iç yapı özellikleri, eğitsel ilkeler ve çocukların gelişim özelliklerine uygunluğu açısından değerlendirmektir. Bu inceleme nitel bir inceleme olup, araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Kitaplardaki veriler ise betimsel analiz yöntemiyle incelenmiş ve analiz edilmiştir. Mümine Yıldız, resimli çocuk kitaplarını çocuğa görelilik ilkesini dikkate alarak yazmıştır. Kitaplarda yer alan iletiler çocukların hayal gücünü ve yaratıcılığını destekleyecek şekilde verilmiştir. Çocukların öğrenme süreçlerini daha eğlenceli ve keyifli hâle getiren bu kitaplar, çocukların erken okuryazarlık becerilerini desteklemekte ve değerlerimizi aktarmaktadır. Bu yönüyle Mümine Yıldız'ın eserleri, çocuk edebiyatının temel işlevlerinden biri olan eğlendirirken eğitmeyi başarıyla gerçekleştirmektedir. Kitaplarda kullanılan dil çocukların bilişsel seviyelerine uygun olarak sade, akıcı bir yapıdadır. Bu özellikler çocukların hikâyeye katılımını kolaylaştırmakta ve kitaplara karşı ilgilerini artırmaktadır. Bunun yanında kitapta kullanılan görsellerde karakterler ve mekân tasvirleri, çocukların hayal gücünü geliştirirken metni daha anlamlı hâle getirmektedir. Çocuklara uygun doğru kitap seçimi açısından Mümine Yıldız'ın kitapları başarılı örneklerdir. Mümine Yıldız'ın kitapları detaylı bir şekilde çocuk edebiyatına uygunluğu açısından incelendiğinde, bu kitapların çocuklara okuma sevgisi ve okuma kültürü aşılayacağı görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Mümine Yıldız, çocuk edebiyatı, resimli çocuk kitapları.

Abstract: In early childhood, the selection of children's books should align with children's age and developmental characteristics, developmental domains (physical, cognitive, linguistic, social, and emotional), as well as their interests and preferences. For preschool children, books should possess external structural features (such as size, paper quality, cover/binding, page layout, typography, and illustrations) and internal structural elements (such as theme, plot, structure, messages, characters, and linguistic and narrative style) that support their developmental characteristics. The aim of this study is to evaluate the picture books of Mümine Yıldız an author known for works suitable for early childhood namely (*Sakız Hanım'ın Eteği*, *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, and *Kiraz Çekirdeği*), in terms of their external and internal structural features, educational principles, and suitability to children's developmental characteristics. This research is qualitative in nature and utilizes the document analysis method. The data from the books were examined and analyzed through descriptive analysis. Mümine Yıldız has written her picture books in accordance with the principle of child-centeredness. The messages conveyed in the books are designed to foster children's imagination and creativity. These books, which make the learning process more enjoyable and engaging for children, support early literacy skills, convey cultural values, and succeed in educating while entertaining. The language used in the books is simple and fluent, appropriate for the cognitive level of children, which facilitates their engagement with the story and increases their interest in books. Furthermore, the illustrations featuring character and setting depictions enhance children's imagination while making the text more meaningful. In terms of selecting appropriate books for children, Mümine Yıldız's works serve as exemplary models. A detailed examination of her books in terms of their suitability for children's literature reveals that these works are capable of instilling a love for reading and

fostering a culture of reading in children.

Keywords: Mümine Yıldız, children's literature, children's picture books

Giriş

Çocuk edebiyatı, çocukların gelişim alanlarına (fiziksel, bilişsel, dilsel, sosyal ve duygusal), ilgi ve gereksinimlerine hitap eden edebiyattır. Çocuk edebiyatı, dil ve kişilik gelişimi, bilişsel ve sosyal gelişim gibi eğitici yönü yanında, duygu, düşünce, hayal ve sanat-estetik eğitimi ile çocukların iç dünyalarını zenginleştiren ve yetişkin edebiyatından yalnızca derece farkı olan bir edebiyat-sanat alanıdır (Şirin, 2019, s.38). Çocuk edebiyatının en temel işlevi, erken çocukluk döneminden başlayarak çocuk ve gençlere okuma alışkanlığı kazandırmak ve bireylerin kitap sevgisi edinmelerini sağlamaktır (Öztürk; Öztürk, 2021). Bu edebiyatın iki temel öznesi yazar ve çocuktur (Şirin, 2021, s.45). Yazar ele aldığı konuyu çocuklar için yazarken çocukların gelişimsel özelliklerini ve ilgilerini göz önünde bulundurarak hareket eder, çocuklar da bu ürünleri kendi ilgi alanlarına göre anlamlandırır.

Resimli çocuk kitapları ise çocuk edebiyatı ile tanışmada çok önemli bir aşamadır. Resimli çocuk kitapları, çocukların zevk alabileceği, eğlenirken öğrenebileceği ve onlara düş dünyasının kapılarını aralamayı başaran görsel öğelerden ve dilsel metinlerden oluşmuş kitaplardır (Şahin, 2014). Kitaplar çocuğun yaşamında yer almaya başladığı andan itibaren çocukların kelime dağarcıklarında, kelime telaffuzlarında, kendilerini ifade edebilmelerinde gelişmeler gözlenmeye başlanır. Aynı zamanda resimli çocuk kitapları, özenli ve güzel çizimlerle tasarlandığında çocukların yaratıcılıklarına ve estetik zevk kazanmalarına katkıda bulunur. Resimler ile metin uyumlu olduğunda hikâye daha eğlenceli ve akıcı hâle gelir. Çocuk kitaplarındaki bu uyum çocuklarda okuma alışkanlığının kazanılmasını sağlar. Aynı zamanda çocukların dikkatini hikâye üzerinde tutmalarını destekler. Resimler hikâyedeki olayları ve duyguları somutlaştırarak çocukların daha kolay bir şekilde anlamasını sağlamaktadır. Çocuklar için hazırlanan resimli çocuk kitaplarının tasarımı, içeriği ve eğitici özellikleri açısından birbiriyle tutarlı bir şekilde hazırlanması gerekmektedir. Nitelikli çocuk kitapları bu sayede çocukların ilgisini çeker. Çocuk kitapları, aynı zamanda çocuklara toplumun kültürel özelliklerini ve değerlerini de kazandırır.

Çocuk kitaplarında çocuğa görelilik ilkesi baz alınarak ve bu ilkeye uygun bir şekilde yazılmalıdır. Bu ilke çocukların yaş, gelişim özellikleri ve ilgi alanlarına uygun şekilde ürünlerin ortaya çıkmasını sağlar. Bu sayede çocukların anlayabileceği düzeyde metinler ve onların düzeyine uygun resimlemeler ile kitaplarda bir bütünlük sağlanmaktadır. Resimli çocuk kitapları hem iç yapı hem dış yapı özellikleri dikkate alınarak bütüncül bir yaklaşımla çocukların gelişimsel özelliklerine ve estetik duyarlılıklarına hitap edecek şekilde oluşturulmalıdır.

Bir çocuk kitabı yazarı, eserine, yalınlığı ve içtenliği çocuk bakışı ile yansıtabilir (Şirin, 2021). Bu sayede çocukların duygu ve düşüncelerine değinerek çocukların kendilerini hikâyede bulmalarını sağlar. Mümine Yıldız söz konusu ilkelere uygun resimli çocuk kitapları üretmektedir.

Çalışmada resimli çocuk kitapları incelenen Mümine Yıldız, Diyarbakır'da doğmuştur. Matematik mühendisi olan Mümine Yıldız, Rusya, İskoçya ve İngiltere'de yaşamıştır. Farklı dil ve kültürlerle temas hâlinde bulunan yazarın bu deneyimlerinin edebî üretimine yansıdığı gözlemlenmiştir. Yetişkinler için kaleme aldığı İnce Hayat, Kâşif ve Anda Sırlanmış Hayat kitaplarından sonra çocuk kitapları yazmaya başlamıştır. Mümine Yıldız'ın okul öncesi döneme seslenen resimli çocuk kitapları "*Sakız Hanım'ın Eteği*, *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği*" adlı kitaplardır.

Okul öncesi dönem çocuklara yönelik yazdığı *Sakız Hanım'ın Eteği*, *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği* adlı resimli kitapları, hem içerik hem de görsel tasarım açısından çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında incelenmeye değer niteliktedir. Bu çalışmada, bu amaçla söz konusu eserlerin çocuk edebiyatına uygunluk düzeyleri ile taşıdıkları eğitsel özellikler değerlendirilmektedir.

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Çocuk edebiyatı, okul öncesi dönemden itibaren çocukların dilsel, bilişsel, duygusal ve toplumsal gelişimini destekleyerek edebiyata karşı olumlu tutumların ve okuma alışkanlıklarının temellerini atar. Bu bağlamda nitelikli çocuk kitaplarının belirlenmesi, çocukların gelişim düzeylerine

uygun, eğitsel değeri yüksek eserlerle buluşmaları açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de özellikle yazar odaklı çocuk kitabı incelemeleri sınırlı sayıdadır; mevcut çalışmalar genellikle tür, tema ya da yaş grubu gibi genel kategorilere odaklanmaktadır. Bu araştırma, Mümine Yıldız’ın resimli çocuk kitaplarını (*Sakız Hanım’ın Eteği*, *Güneş Anne* ve *Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği*) çocuk edebiyatına uygunluk ve taşıdıkları eğitsel özellikler açısından sistematik olarak değerlendirerek alanyazındaki bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Kitaplar; dış yapı özellikleri (boyut, kapak tasarımı, cilt, kâğıt kalitesi, sayfa düzeni, resimleme, harfler), iç yapı özellikleri (konu, tema, ana düşünce, yardımcı düşünceler, plan, karakterler, dil ve anlatım) ve eğitsel özellikleri açısından, okul öncesi dönemdeki çocukların gelişim düzeylerine uygunluk yönünden incelenmiştir. Araştırmanın bir diğer amacı ise, nitelikli çocuk kitaplarının belirlenmesine katkı sağlayarak öğretmenlere, ailelere ve çocuk edebiyatı alanında çalışan araştırmacılara katkı sunmaktır.

Araştırma Problemleri

Araştırmada Mümine Yıldız’ın *Sakız Hanım’ın Eteği*, *Güneş Anne* ve *Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği* adlı resimli çocuk kitaplarının dış yapı, iç yapı ve eğitsel özelliklerinin çocuk edebiyatı ilkeleri ve okul öncesi gelişimsel ihtiyaçlar açısından uygunluğunun incelenmesi amaç edinilmiştir.

Alt Problemler

1. Mümine Yıldız’ın kitapları, çocuk edebiyatının temel ilkeleri (iç ve dış özellikleri) açısından ne ölçüde uygundur?
2. Kitaplardaki dış yapı (biçimsel), iç yapı (içerik) özellikleri ve eğitsel özellikler çocukların 3-6 yaş arası gelişimlerine göre uygunluğu nasıldır?
3. Kitaplar, okul öncesi eğitim programının (MEB, 2024) hedeflediği kazanımlar ve programın öğrenme ilkeleri ile ne derece uyumludur?
4. Kitaplardaki temalar (sabır, hoşgörü, yardımlaşma), değerler eğitimi yaklaşımları bağlamında nasıl ele alınmıştır?

Sınırlılıklar

1. Araştırmada sadece Mümine Yıldız’ın *Sakız Hanım’ın Eteği*, *Güneş Anne* ve *Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği* çocuk kitaplarıyla sınırlandırılmıştır.
2. Araştırmada sadece doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.
3. Araştırmada herhangi bir uygulama veya gözlem yapılmamıştır.
4. Araştırmada sadece kitapların iç yapı ve dış yapı özellikleri ile eğitsel özellikleri incelenmiştir, çocukların kitaplarla etkileşimi incelenmemiştir.
5. Kitaplar sadece okul öncesi döneme (3-6 yaş grubu) uygunluğu bakımından değerlendirilmiştir. Diğer yaş grupları bu araştırmanın dışındadır.

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen yazılı materyallerin çözümlenmesini içermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Veriler, Mümine Yıldız’ın üç resimli kitabı (*Sakız Hanım’ın Eteği*, *Güneş Anne* ve *Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği*) üzerinden toplanmıştır. Kitaplar içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve analizde dış yapı (fiziksel tasarım, resimleme), iç yapı (tema, karakterler, dil) ve eğitsel özellikler (değer aktarımı, gelişimsel uygunluk) için önceden belirlenmiş kriterler kullanılmıştır.

Mümine Yıldız’ın, resimli çocuk kitaplarının içerisinde araştırılması amaçlanan çocuk edebiyatının iç yapı özellikleri, dış yapı özellikleri ve eğitsel özellikleri çocuk edebiyatına uygunluğu açısından incelenmiştir.

Araştırmanın Türü

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel analiz çalışması olarak sınıflandırılabilir.

Betimsel analiz, kitapların yapısal ve içeriksel özelliklerini sistematik olarak sınıflandırmak ve eğitsel işlevlerini yorumlamak amacıyla seçilmiştir. Betimsel analiz; elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanmasıdır (Durukoğlu & Özbay, 2025).

Mümine Yıldız'ın resimli çocuk kitapları analiz edilerek kitapların iç yapı, dış yapı özellikleri ve eğitsel özellikleri incelenmiş; okul öncesi eğitime etkileri değerlendirilerek doküman incelemesi yapılmıştır.

Veri Kaynakları

Araştırmada kullanılan veri kaynakları Mümine Yıldız'ın *Sakız Hanım'ın Eteği*, *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği* adlı resimli çocuk kitaplarıdır. Bu kitaplar, betimsel analiz yoluyla çocuk edebiyatı özellikleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Aynı zamanda literatürdeki çocuk edebiyatı, okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özellikleri, nitel araştırma yöntemleri ile ilgili bilimsel yayınlar da veri kaynağı için kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak herhangi bir anket, ölçek, veya görüşme formuna yer verilmemiştir. Veriler sadece Mümine Yıldız'ın *Sakız Hanım'ın Eteği*, *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği* kitaplarının betimsel analizi yoluyla toplanmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Çalışma için doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, dokümanları incelemek veya değerlendirmek için sistematik ve planlı programlı çalışmayı gerektirir. Nitel araştırma, disiplinler arası bütüncül bir perspektif kullanarak araştırmasını derinlemesine yapan bir yöntemdir. Çalışma kapsamında Mümine Yıldız'ın çocuk kitapları, çocuk edebiyatı kitaplarında bulunması gereken temel ilkeler olan iç yapı ve dış yapı özellikleri ve eğitsel özellikler açısından incelenip değerlendirilmiştir. Bunun için kitaplar birden çok kez okunarak güvenilir çözümlemeler sağlanmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler sistematik bir şekilde çalışmaya aktarılmıştır. Verilerin analizine nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yoluyla ulaşılmıştır. Kitaplar farklı zaman aralıklarında okunarak incelemeler yapılmış ve elde edilen bulgular karşılaştırılarak verilerin analizi sağlanmıştır.

Bulgular

İncelenen Dokümanlar

Bu araştırmanın çalışma dokümanları *Tablo 1.de* verilmiştir.

Tablo 1. İncelenen Kitapların Künye Bilgileri

<i>Kitabın Adı</i>	<i>Sakız Hanım'ın Eteği</i>	<i>Güneş Anne ve Çiçek Kız</i>	<i>Kiraz Çekirdeği</i>
<i>Kitabın Yazarı</i>	<i>Mümine Yıldız</i>	<i>Mümine Yıldız</i>	<i>Mümine Yıldız</i>
<i>Yayınevi</i>	<i>Masal Perest</i>	<i>Genç Tuti</i>	<i>Genç Tuti</i>
<i>Basım Yılı</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
<i>Sayfa Sayısı</i>	<i>24</i>	<i>36</i>	<i>32</i>
<i>Resimleyen</i>	<i>Esra Uygun</i>	<i>Devina Gunawan</i>	<i>Cansu Dinç</i>
<i>Grafiker</i>	<i>Esra Uygun</i>	<i>Devina Gunawan</i>	<i>Cansu Dinç</i>

Tablo 1'deki kitaplar iç ve dış yapı özellikleri açısından incelenmiştir.

Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Temel İlkeler

Dış Yapı (Biçimsel) Özellikleri

Boyut

Çocukların değişik büyüklükte kitapları karıştırmaktan ve okumaktan zevk duydukları bilinmektedir (Oğuzkan, 2013, s.366). Kitaplar hacim ve ağırlık bakımından kolayca taşınmaya ve kullanmaya elverişli biçimde olmalıdır (Körükçü, 2012, s.248). *Sakız Hanım'ın Eteği* kitabı 24x24 boyutundadır. *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, kitap boyutu 23x23'tür. *Kiraz Çekirdeği* ise 23x23 boyutundadır. Mümine Yıldız'ın kitapları erken çocukluk dönemindeki çocukların el-göz koordinasyonuna uygun şekilde hazırlanmıştır. Kitapların ağırlığı ve hacmi okul öncesi çocukları için

uygundur. Kitapların sayfalarını çocuklar rahat bir şekilde çevirebilir, beraberinde istediği yere taşıyabilir ve ayrıca bir yetişkinle birlikte okuma deneyimi yaşayabilir (Öztürk; Öztürk, 2021, s.143).

Dış Kapak ve İç Kapak

Çocuğun kitaba yönelmesini, kitapla bağ kurmasını sağlayan ilk uyarıcı kitabın kapağıdır. Çocuk kitaplarının kapağı çocukta okuma isteği uyandıracak şekilde tasarlanmalı ve kitabın içeriğinden bağımsız olmamalıdır. Çocuk kitaplarının kapağında kullanılan resimlerin kitabın içeriğine dair ipuçları da sunması gerekir. Kitapların kapağı aynı zamanda estetik duyarlılığa dikkat edilerek tasarlanmalıdır.

Sakız Hanım'ın Eteği kitabının kapağında kitabın ismine ve içeriğine uygun bir görsel tasarlanmıştır. Aynı zamanda kitabın içeriği hakkında da tahminde bulunulmasına olanak sağlayacak şekilde görselleştirilmiştir. Kitabın dış kapağında çeşitli desenlerde etekleri üst üste giyen kabarık etekli bir kadın resmedilmiştir. Dış kapak üzerinde yazarın adına, resimleyen adına ve yayınevinin adına yer verilmiştir. Böylelikle çocuğun kitabın kapağını incelerken bunları da fark etmesine imkân tanınır ve çocuklarda kitabın kapağında yazarın, resimleyen vb. yer alması gerektiğini anlamasına olanak sağlar. İç kapakta da dış kapaktaki görselin aynısı resmedilmiştir. Dış kapakta da iç kapakta da aynı büyüklükte ve aynı yazı stili kullanılmıştır. Böylelikle dış ve iç kapakta yazı puntosu ve stili konusunda bir bütünlük sağlanmıştır. Kitabın arka kapağında ise kitabın özetine yer verilmiştir.

Güneş Anne ve Çiçek Kız kitabının dış kapağında Güneş Anne ve Çiçek Kız doğal bir ortamda ağacın altında resmedilmiştir. Kitabın dış kapağı çocuğu kitaba çekebilecek derecede güzel ve dikkat çekici bir şekilde resmedilmiştir. Kitap yazarının ve resimleyen isimlerine aynı zamanda yayınevinin de adına yer verilmiştir. Kitabın iç kapağında ise kitap bilgileri (ISBN numarası, baskı yılları, yayın hakları, editörün, redaksiyon, illüstrasyon, kapak ve sayfa tasarımı gibi alanlarda ilgilenenlerin isimlerine yer verilmiştir, iç baskı, yayınevi vb.) ve kitabın adına yer verilmiştir. Kitabın arka kapağında ise kitabın özetine yer verilmiştir.

Kiraz Çekirdeği kitabının dış kapağında ise yeşillikler ve papatyalar içinde hikâyenin kahramanı Ayşe, dallarında kirazlar olan bir ağacın altında resmedilmiştir. Aynı zamanda kitabın yazarının ve resimleyen isimlerine ve yayınevinin isimlerine yer verilmiştir. Kitabın iç kapağında da tane tane dökülen kirazların içinde kitabın kahramanı Ayşe resmedilmiştir. Aynı zamanda kitaba ait bilgiler yazılmıştır. Diğer bir sayfada ise kırmızı bayrak üzerinde bir kuş resmedilmiş ve kitap yazarı ve resimleyen isimlerine, yayınevinin ismine yer verilmiştir.

Genel olarak kitapların kapağındaki görseller estetik uyuma dikkat edilerek tasarlanmıştır. Kapaklarda yer alan resimler, kitabın içeriği hakkında çocukları heyecanlandıracak şekilde resmedilmiştir. Böylelikle çocukların bilişsel ve duyuşsal gelişiminin harekete geçmesi desteklenmiştir.

Cilt

Sağlam bir cilt kitabın uzun süre kullanılabilmesini sağlar. Sicimle dikme, tel zımba ile zımbalama ve tutkallama olmak üzere üç türlü ciltleme yöntemi vardır. “Sicimle dikme kitap baskı sayısının fazla olması durumunda maliyetlidir fakat en dayanıklı ve kullanışlı olması bakımından tutkalla ciltleme tekniğinden sonra en iyisidir.” (Şimşek, 2016, s. 95).

Sakız Hanım'ın Eteği kitabında sicimle dikme işlemi yapılmıştır. Bu durum kitabın uzun süre kullanılmasına olanak sağlar. Bu yüzden kitabın ciltlenmesi başarılıdır. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında ise tutkalla yapıştırma işlemi uygulanmıştır. Bu durum kitabın çabuk dağılmasına neden olabilir. Bunun yerine sicimle dikme tercih edilmelidir. *Kiraz Çekirdeği* kitabında ise sicimle dikme işlemi uygulanmıştır. Bu durum kitabın uzun ömürlü ve daha kullanışlı olmasını sağlar. *Kiraz Çekirdeği* kitabı ciltleme açısından başarılıdır. Genel olarak kitaplar uzun süre kullanıma uygundur.

Kâğıt

Kitapların kâğıt kalitesi önemlidir çünkü kitapta resmedilen görsellerin güzel bir şekilde sunulmasını sağlar. Kalitesiz bir kâğıt kullanılırsa kitabın resimleri birbirine karışabilir bunun yanında kitabın sayfaları da kısa sürede yıpranabilir. Bu yüzden kitaplarda kâğıt kalitesi çok önemlidir.

Çocuk kitapları, kaliteli, birinci veya ikinci hamur kâğıda basılmalıdır (Kuru & Ünlü Kuru, 2022, s.62). *Sakız Hanım'ın Eteği* kitabında kâğıdın kalitesi yazıyı ve resmi olumsuz etkilememektedir. 1. Hamur kâğıt kullanılmış ve karton kâğıda basılmıştır. Kolay kırışmayan bir kâğıt olduğu için uzun süre kullanılabilir. Kitapta kullanılan kâğıt parlak olmadığı için göz sağlığı için de uygundur. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında 2. hamur kâğıt kullanılmış ve ince saman kâğıdına basılmıştır. Bu durum kitabın sayfalarının çabuk yıpranmasına ve yırtılmasına neden olabilir. *Kiraz Çekirdeği* kitabında ise kuşe kâğıt kullanılmıştır. Kitapta kaliteli kâğıt kullanıldığı için yazılarda ve resimlerde dağılma görülmemiştir. Uzun süre kullanıma uygundur. Kapakta ise karton kapak tercih edilmiştir.

Kitaplarda kullanılan kâğıt, resimlerin renklerini doğal bir şekilde yansıtabilmeli, renklerin dağılmamasına özen gösterilmelidir. Yazarın kitabında bu duruma dikkat edilmiştir. Kitaplarda kullanılan kâğıtlar pürüzsüz ve çocukların gözlerini yormayacak şekildedir. Bu özellikler çocukların kitaplara karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlar.

Sayfa Düzeni

Kitaplarda sayfa düzeni çok önemlidir. Yazı ve resim sayfa düzenini oluşturan unsurlardır. Özenilerek hazırlanmış bir sayfa düzeni kitabın okunabilirliğini artırır. Metin ve resimler sayfaya uygun bir şekilde konumlandırılmalıdır. Sayfa kenarlarında geniş alt-üst, sağ-sol boşluklar bırakılmalıdır (Demircan, 2014, s.14). Satır arası boşluklar iyi ayarlanmalıdır. Çünkü sayfa düzeninde resim, metin ve sayfa kenarlarındaki boşluklar arasında göze hoş gelen bir bütünlük ve sayfada bulunan tüm öğeler arasındaki oransal uyum, estetik dengeyi sağlayan temel etkenlerdir. Sayfa ve kapak düzeninde gösterilen tasarım özeni ile hem çocukların kitaba karşı olumlu duyuşsal özellikler edinmelerine hem de onların sanat eğitimi gereksinimlerini gidermeye olanak sağlanmış olunur. Kitaptaki sayfalarda yazı ve resimlerin birbirine karışmadan net bir şekilde yer almasına dikkat edilmelidir.

Sakız Hanım'ın Eteği kitabında; yazılar resimlemeye göre sayfanın başında, ortasında ve sonunda yer almıştır. Satır arası boşluklarda, okumayı kolaylaştıracak şekilde bırakılmıştır. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında da resimlerle uyumlu olacak şekilde yazılara kitabın başında, ortasında, sonunda yer verilerek yazılar ve resimler arasında bütünlük sağlanmıştır. Sayfalardaki yazılarda satır arası boşluklar eşit tutulmuştur. Kitabın sayfa sayılarına ise sol ve sağ alt köşede olacak şekilde numaralandırma sağlanmıştır. *Kiraz Çekirdeği* kitabında ise bazı resimlemeler iki sayfayı kapsayacak şekilde resmedilerek resimde bir bütünlük sağlanmış. Bazı sayfalarda da her sayfaya ayrı resimlemeler yapılmıştır. Metinler sayfaların başında veya sonunda yer almıştır. Kitapta sayfa numarasına yer verilmemiştir.

Resimler

Dış yapı öğelerinin en önemli unsurlarından biri resimlemedir. Çocuk kitaplarındaki önemi de aynı ölçüde büyüktür. *Sakız Hanım'ın Eteği* kitabında, resimler ile metin uyumlu bir şekilde ilerlemiştir. Resimlerde metin içinde geçen detaylara yer verilmiştir. Resimlerde *Sakız Hanım'ın Eteği* kitabının çizimine çok özen gösterilmiştir. Aynı zamanda etekte Türk kültürünü yansıtan desenler kullanılmıştır. Aynı zamanda *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında resimlerde kültürümüze ait geleneksel kıyafetlerimize, cami ve avlusuna, şadırvan, cami avlusunda kuş ve kedilere yer verilmiş ve kültür aktarımı yapılmıştır. *Kiraz Çekirdeği* kitabında ise resimler metinlerle uyumlu bir şekilde tasarlanmış ve resmedilmiştir. *Kiraz Çekirdeği* kitabında kuşe kâğıt kullanıldığı için resimler daha canlı durmuştur.

Genel olarak üç kitapta da resimler metinler ile uyumlu bir şekilde ilerlemiştir. Resimlerde metinde geçen olaylara uygun yüz ifadeleri kullanılmış ve çocuğa aktarılmıştır. Aynı zamanda kitaplardaki resimlerde herhangi bir dağılma gözükmemektedir. Resimler gayet net ve anlaşılır bir şekilde resmedilmiştir. Resimler arası geçişlerde uygun tonlar tercih edilerek bir bütünlük sağlanmıştır. Bu sayede çocuklar kitapları incelerken hem gözleri yorulmayacak hem de resimlerden yola çıkarak kendileri hikâyeyi izleyebilecektir. Aynı zamanda kitaplardaki resimler erken çocukluk dönemindeki çocukların yaşına ve gelişim özelliklerine uygun olduğu için çocukların dikkatini hemen çekecektir. Çocuk kitaplarında resimlemeye gereken özen gösterildiği takdirde, kitaplar çocukların hem ilgisini çekmiş olurlar hem de çocukların kitaplara karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlarlar.

Mümine Yıldız'ın kitapları bunu gayet başarılı bir şekilde sağlamıştır. Çocukların estetik zevk geliştirmelerine yardımcı olacak kitaplardır. Bunların yanında en önemlisi, resimli çocuk kitapları hem içerik, hem de görsel olarak şiddet ögesi içermemelidir (Sever, 1995). Mümine Yıldız'ın kitaplarında bu özelliğe dikkat edilmiştir.

Harfler

Harfler çocuk kitaplarında sayfa düzeninin niteliğini etkileyen bir diğer değişkendir. Yaş düzeylerine uygun olarak da değişiklik göstermesi gerekmektedir (Sever, 2013 s.122). Okul öncesi dönemdeki çocuklara seslenen kitaplarda 20, 22, 24 puntolu harfler tercih edilmektedir. *Sakız Hanım'ın Eteği* kitabında ise 18, 20, 22 puntolar tercih edilmiştir. Yazı stili ise gözü yormayan yazı stilidir. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında, kitabın tamamında 18 punto ve aynı yazı stili kullanılmıştır. Harfler net bir şekilde belli olduğundan metin akıcı bir şekilde okunmaktadır. *Kiraz Çekirdeği* kitabında da kitabın tamamında 18 punto tercih edilmiş ve aynı yazı stili kullanılmıştır. Harfeler net ve kelimeler okunaklı bir şekilde yazılmıştır.

Genel olarak *Güneş Anne ve Çiçek Kız* ile *Kiraz Çekirdeği* kitaplarının tamamında aynı punto ve aynı yazı stilleri tercih edilirken, *Sakız Hanım'ın Eteği* kitabının sayfalarında farklı puntolar kullanılmış ve yazılar kimi zaman düz sıra şeklinde yazılmış kimi zaman ise dalgalı yazılmıştır. Çocukların ilgisini çekmek açısından bu farklılıklar önemlidir ama göz takibini ve satır izleme becerilerini zorlaştırabilir. Çünkü yaş itibarıyla çocukların göz gelişimleri henüz tamamlanmamıştır bu yüzden onların göz gelişimlerine uygun olan, onların rahatlıkla okuyabileceği karakterlerde bir yazı şekli seçilmelidir (Gönen, 2017, s.18).

İç Yapı (İçerik) Özellikleri

Konu

Çocuk edebiyatında seçilen konular; hedef kitlenin gelişim dönemlerine uygun, onların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmalıdır. Çünkü çocuklar için yazılan metinlerde kullanılan konular sadece bir içerik unsuru değildir. Aynı zamanda çocukların gelişimlerine doğrudan katkı sağlayan pedagojik araçlardır. Çocuk edebiyatında konu, “çocuğu metnin anlam evrenine çeken, kitapla ilişkisini sağlayan ögedir” (Sever, 2019). Çocuk kitaplarında seçilen konular, çocuğun günlük hayatında yaşanabilecek konulardan seçilirse hikâyelerin inandırıcılığı yüksek olur. Seçilen konular karamsarlık ve kötümserlik içermemelidir. Çocuk kitapları, çocuğa gerçek hayatta karşılaşılabileceği olay ve durumlara karşı düşünmeyi eğlenceli bir dille aktarmalıdır. Çocuk kitapları sayesinde çocuklar aynı zamanda kendi toplumlarına ait gelenek ve göreneklerini de öğrenirler.

Sakız Hanım'ın Eteği kitabında ele alınan konu zor durumda kalan insanların yardımına koşan Sakız Hanım'ın eteklerini bu kişilere teker teker vermesidir. Çocuklara ihtiyacımızdan fazla eşyalarımızı, zamanı gelince yardıma ihtiyacı olanlara verebiliriz mesajı iletilmektedir. Kitapta ele alınan “yardımlaşma” teması, hem bilişsel hem de sosyal ve duygusal açıdan çocuklara değerli kazanımlar sunar. Çocuklar, ihtiyacımızdan fazlasını paylaşmanın neden önemli olduğunu sorgularken; sosyal ve duygusal olarak empati ve yardımseverlik gibi duyguları geliştirme imkânı bulurlar.

Güneş Anne ve Çiçek Kız kitabında da küçük gibi görünen iyiliklerin (selam vermek, teşekkür etmek, hayvanlara yiyecek vermek, hayvanları sevmek, yaşlılarımıza yardım etmek) aslında çok büyük iyilikler olduğu çocuklara anlatılmaya çalışılmıştır. Bu konu, çocukların sosyal ilişkilerini düzenleyen temel davranış kalıplarını öğrenmelerine katkı sağlar. Aynı zamanda çocukların benlik saygısını geliştiren ve sosyal becerilerini artıran mesajlar içermektedir. Çocuk, yaptığı küçük bir iyiliğin başkaları üzerinde büyük etkiler yaratabileceğini fark ederek kendini değerli hissedebilir.

Kiraz Çekirdeği kitabında işlenen konu ise çok istediğimiz şeylere bir an önce sahip olmayı istemek yerine, zaman tanımamız ve gerçekleşmesini sabırla beklememiz gerektiği anlatılmaktadır. Bu konu, özellikle bilişsel gelişim bağlamında önemli bir kavram olan beklemeyi öğrenme ile ilgilidir. Ayrıca çocuğun dürtü kontrolü kazanmasına, hedeflerine ulaşmak için çaba göstermesi gerektiğini öğrenmesine ve duygularını düzenleyebilmesine yardımcı olabilir.

Genel olarak kitaplarda seçilen konular çocukların gelişim düzeylerine uygun ve kitaplara karşı

ilgi ve isteklerini artıracak konulardır.

Tema

Çocuk edebiyatı kitaplarında temalar çocukları bilişsel ve duyuşsal yönden geliştirebilecek düzeyde seçilmelidir. Yazarın eserinde sürekli olarak belirtmeye çalıştığı temel düşünce ve görüşlere, gösterdiği ana yönelimlere “tema (izlek)” denir (Oğuzkan, 2013). Kitaplarda seçilen temalar çocuklara kitap sevgisini aşılayacak şekilde seçilmelidir.

Sakız Hanım'ın Eteği ve *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında değinilen tema yardımseverliktir. *Kiraz Çekirdeği* kitabında ise değinilen tema sabırdır. Temalar okul öncesi dönemdeki çocuklara hitap edecek şekilde seçilmiştir.

Ana Düşünceler

Sakız Hanım'ın Eteği kitabında verilmek istenen ana düşünce, çocuklarda değerler eğitiminin önemli bir parçası olan toplumsal sorumluluk bilincini geliştirmek etrafında şekillenmiştir. Bu kitabın mesajı ihtiyacı olanlara kendi sahip olduklarımız çerçevesinde yardım etmemiz gerektiğidir. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında verilmek istenilen ana düşünce; çevremizdeki insanlara karşı saygılı ve sevgi dolu olunması gerektiğidir. Aynı zamanda doğaya karşı duyarlı olmamız gerektiği mesajı da aktarılacak istenmiştir. *Kiraz Çekirdeği* kitabında verilmek istenilen ana düşünce ise, sabırlı bir şekilde umut ettiğimiz şeylerin gerçekleşmesini beklememiz gerektiğidir. Genel olarak çocuklara iletilmek istenen ana düşünceler metinlerde eğlenceli bir şekilde işlenerek aktarılmıştır.

Yardımcı Düşünceler:

Sakız Hanım'ın Eteği kitabında verilmek istenen yardımcı düşünce sahip olduğumuz şeyleri başkalarıyla paylaşmanın hem bizi hem de karşımızdakini mutlu edeceğidir. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında ise basit gibi görünen küçük yardımların ne kadar önemli ve güzel sonuçlara vesile olduğu anlatılmaktadır. *Kiraz Çekirdeği* kitabında verilmek istenen yardımcı düşünce ise sabır, sevgi ve özenle büyütülen her şeyin zamanla değer kazandığıdır.

Plan

Bir kitabın düzgün bir plana sahip olması; olay akışının sürükleyici olmasını ve okuyucunun konuyu, dolayısıyla temayı doğru anlamasını sağlar (Kardaş ve Alp, 2013). Kitaplarda işlenen konular anlamlı ve tutarlı bir şekilde ilerlemelidir. Gereksiz cümle kalıplarına ve ayrıntılara yer verilmemelidir. Metinlerde işlenen olay ve durumlar birbirini tamamlayacak şekilde bütünlük sağlamalıdır.

Sakız Hanım'ın Eteği kitabında geçen olaylar belirli bir mantık ve düzen içerisinde okuyucuya aktarılmıştır. Olaylar arası geçişte ve resimlemede tutarlı bir şekilde ilerleme kaydedilmiştir. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında geçen hikâyede ise hikâyenin kurgusu çocukta merak duygusunu işleve alarak sürükleyici bir şekilde yazılmıştır. Böylelikle çocuğun hikâyeyi dinlerken devamında ne gibi gelişmeler olacak sorusuna karşı güdülenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Çocuğun kafasında herhangi bir karmaşa yaşanmaması için hikâyenin ilerleyişinde zaman kavramına dikkat edilmiştir. *Kiraz Çekirdeği* kitabında da hikâyenin akışı çocuğun dikkatini çekecek şekilde tasarlanmıştır. Kurallı, devrik ve sıralı cümlelere yer verilmiş ve bunlar yazılırken metin planlaması düzenli bir şekilde yapılmıştır.

Mümine Yıldız'ın kitaplarında olay akışı açık, yalın ve sürükleyici bir dille planlanmıştır. Kitap okunmaya başlandığı andan itibaren okuyucu ve dinleyicinin dikkatini çekmeye başlamaktadır. Kitaplar çocuklarda merak uyandırıcı özelliktedir. Kitaplardaki olaylar tutarlı bir şekilde ilerleme göstermiştir.

Mümine Yıldız'ın Çocuk kitaplarında (*Sakız Hanım'ın Eteği*, *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, *Kiraz Çekirdeği*) gerek resimler arası geçişlerde gerek metinde anlamsal ve mantıksal açıdan bir tutarlılık vardır. Hikâyelerde çocuğun merak duygusunun ortaya çıkması sağlanmaya çalışılmıştır. Kitaplarda gereksiz ayrıntı yoktur.

Karakterler (Kahramanlar)

Kahraman iyi oluşturulduğu zaman okuyucular bundan büyük keyif alırlar (Ersoy ve Bayraktar, 2017; Oğuzkan, 2013). Çocuklar okudukları kitaplardaki kahramanların kişilik özelliklerinden, davranış biçimlerinden etkilenirler. Bu yüzden kahramanlar oluşturulurken çocuklara örnek olacak şekilde yapılandırılmalıdır. Kitaplarda yer alan karakterlerin olumsuz durumlar karşısında problem çözme becerilerine sahip olması, çocukların da benzer durumlarda çözüm üretme kapasitelerini geliştirmelerine katkı sağlar. Çocuk kitaplarında yer alan kahramanlar sadece insan olmayabilir hayvan, bitki, nesne vb. varlıklar da kahraman olabilir. Bu durum çocukların farklı bakış açıları kazanmasını destekler. Çocuk kitaplarında karakter sayısına da dikkat edilmelidir. Bu konuda en doğru ölçü kurgunun çekirdeğini oluşturan olayın gerektirdiği kadar karakterin olay sahnesine yerleştirilmesidir (Karataş, 2014, s.73).

Sakız Hanım'ın Eteği kitabında, Sakız Hanım çevresine karşı duyarlı ve anlayışlıdır. *Güneş Anne ve Çiçek Kız* kitabında, Güneş Anne çevresine karşı cana yakın, güler yüzlü, kibar ve nazik bir kadındır. Çiçek Kız ise meraklı ve öğrenmeye açık aynı zamanda da sabırlı ve yardımsever bir karakterdir. Güneş Anne, Çiçek Kız'a küçük gibi görünen iyiliklerin aslında çok büyük iyilikler olduğunu yaparak yaşayarak göstermiştir. Çiçek Kız karakterinin öğrenmeye karşı meraklı ve güdülenmiş olması aynı zamanda çocuklara da öğrenmeye istekli olmayı aşılamış olur. *Kiraz Çekirdeği* kitabında Kiraz Çekirdeği Lili'nin masum bir çekirdekken zamanla bir kiraz ağacı fidanına dönüşümü anlatılmaktadır. Kitapta Ayşe ve Kiraz Çekirdeği Lili'nin güzel arkadaşlığı, sabır ve tatlı dilin ne kadar önemli olduğu işlenmiştir. Tüm bu karakterler, çocukların duygularını tanıma, düzenleme, empati kurma ve sosyal ilişkilerde olumlu davranışlar sergileme gibi becerilerini destekler.

Mümine Yıldız'ın bu kitaplarında özel gereksinimli karakterlerin bulunmadığı görülmektedir. Gelecekte çocuk kitaplarında farklı özelliklere sahip bireylerin temsiline artırılması, çocukların farklılıkları doğal bir yaşam parçası olarak algılamasına yardımcı olacaktır. Bu tür temsiller, erken yaşlarda önyargıların oluşmasını engeller ve kapsayıcı bir toplumun inşasına katkı sağlar.

Genel olarak kitaplarda ele alınan kahramanlar çocukların hayata dair deneyimlerini artırmayı destekleyen, düşünce yapılarını geliştiren, ilgi ve isteklerine hitap eden düzeydedir. Karakterlerin duygu ve düşünceleri açık ve anlaşılır bir şekilde aktarılmıştır. Kitaplarda gerektiği kadar karakter sayısına yer verilmiştir. Bu yüzden çocuklar karakterleri rahat bir şekilde anlayabilir. Kitaplardaki kahramanlarla çocuklar rahat bir şekilde özdeşim kurabilir.

Dil ve Anlatım Özellikleri

Çocuklar doğaları gereği eğlenmek, keşfetmek ve hareket etmek isterler. Bu nedenle çocuklara yönelik yazılan metinlerde kullanılan dil ve anlatım, onların ilgi ve ihtiyaçlarına hitap edecek, dikkatlerini çekecek ve etkileşimlerini artıracak nitelikte olmalıdır (Gönen, 2017). Bu noktada çocuğun gelişim özelliklerine uygun, sade ve anlaşılır bir dilin kullanımı büyük önem taşır. Çocuğun içinde yaşadığı toplumu tanımasında dil ve anlatımın önemli bir yeri vardır. Çocuğa göre belirlenen olay akışıyla Türkçenin dil ve anlatımı çocuklara sezdirilebilir. Çocuk edebiyatı kitaplarında kullanılan dil çocukların gelişim dönemlerine uygun olmalıdır. Çocuğun okuma isteğini artırmalı ve çocuğun eseri anlamasına olanak sağlayacak düzeyde yazılmalıdır. Çocuğun günlük hayatta anlamlandıramayacağı kelime ve cümlelere dil ve anlatımda yer verilmemeli, çocukta anlam karmaşası oluşturulmamalıdır. Metinlerde yazım kuralları ve noktalama işaretlerine de dikkat edilmelidir.

Dil gelişimi kuramları çocuğun dili yalnızca çevresinden pasif olarak öğrenmediğini, aktif olarak yapılandığını belirtir. Chomsky'nin dil edinim kuramına göre çocuklar doğuştan gelen bir dil edinim aygıtı sayesinde dili edinirler. "Dil özünde yalnızca insanlara ait, ciddi patolojik durumlar dışında tüm insanlar arasında neredeyse hiç farklılık göstermeyen ve doğuştan var olan biyolojik ortaklığımızın genel bir parçasıdır" (2009, s.13). Çocuklarda gözlemlenen dil gelişimine bakıldığında zaman; yaş gereği öğrenilmesi mümkün olmayan karmaşık süreçlerin çok kısa bir zaman diliminde edinilmesi ve bunların büyük bir benzerlik göstermesi, bu görüşü doğrular niteliktedir (Çelik, 2017, s.198).

Mümine Yıldız çocuk kitaplarında dil ve anlatım yönünden çocukların rahatlıkla anlayabileceği

şekilde sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanmıştır. Kitaplarda çeşitli cümle yapılarının (kurallı, devrik, sıralı, soru) kullanılması çocukların farklı cümle yapılarının olduğunu fark etmesine yardımcı olmuştur. Kitaplarda gereken yerlerde sıfatlar (kabarık etek, kırmızı bayrak vb.) zarflar (Sakız Hanım her sabah erkenden kalkar. Ayşe kirazları çok sevdi.), zamirler (Kimseler anlamazdı “ya nasip” ne demekti. “Küçükken biz böyle yapardık”, dedi.), ikilemeler (ışıl ışıl, yürüye yürüye, çarpa çarpa, yavaş yavaş, uzun uzun, sesli sesli, göz göze, vb.) pekiştirme (bembeyaz) ve deyimlerin kullanılması (can attığı, içine çekti vb.) çocuklara ana dilinin zenginliğini göstermiştir. Çocukların günlük hayatta sıkça karşılaştığı ifadeler/kalıp cümlelerin (“ya nasip ya kısmet”, “eyvah”, “telaş etme, az bekle hele”, “hayırlı işler, bereketli kazançlar” kitapta yer bulması da dil aracılığıyla yapılan kültür aktarımının güzel örnekleridir.

Yıldız'ın eserleri, hem dil edinimi hem de bilişsel gelişim açısından çocuklara uygun nitelikler taşımaktadır. Yalın, tekrarlı, somut ve ritmik anlatım, çocukların dili sezgisel olarak edinmelerine ve ifade becerilerini geliştirmelerine katkı sunarken; kullanılan anlatım biçimi çocukların dikkatini çekerek okuma isteklerini artırmaktadır. Genel olarak incelenen kitaplarda, çocuğa farklı bakış açıları kazandıran metinler yazılmıştır. Metinlerde sade ve anlaşılır bir dil kullanılmış, kelime oyunlarından kaçınılmıştır. Böylelikle çocuklar hikâyelerde anlatılmak isteneni rahat bir şekilde anlamaktadır. Metinlerde günlük hayatta kullandığımız cümlelere, nezaket sözcüklerine ve deyimlere yer vererek kültürümüz çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır. Anlatımda farklı noktalama işaretlerine uygun cümleler kullanılarak tekdüzelik kırılmıştır. Farklı cümle yapılarıyla zengin bir anlatım tercih edilmiştir. Türkçe yazım kurallarına dikkat edilerek anlatım tamamlanmıştır. Kitapların hedef kitlesi göz önüne alınarak çocukların gelişim alanları desteklenecek şekilde hikâyeler çocuklara aktarılmıştır.

Eğitsel Özellikler

Çocuk edebiyatı kitapları, çocukların hayal dünyalarını geliştirmelerine yardımcı olurken aynı zamanda düşünsel ve duygusal gelişimlerine katkı sağlar; eğlenceli içerikleriyle dikkat çekerken öğretici yönleriyle bilgi sunar ve çocuklara olumlu değerler kazandırmayı hedefler (Kuru & Ünlü Kuru, 2022). Çocuklara yönelik edebî metinlerin biçimsel ve içerik özelliklerinin onların bilişsel gelişim düzeyleri ve pedagojik ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilmesi çocuklar için daha uygun olur. Çocuklar için hazırlanan metinlerin kısa olması, dikkat sürelerine uygunluğunun yanı sıra onlarda dinlediklerini doğru bir şekilde anlama ve anlatma becerisini de pekiştirmektedir (Temizyürek, 2003, s.165).

İncelenen kitaplarda olaylar ve karakterler çocuğa görelilik ilkesine göre tasarlanmıştır. Herhangi bir şiddet ögesine yer verilmemiştir. Kitaplarda; saygı, sevgi, hoşgörü, yardımseverlik, paylaşmak, şükretmek, güler yüzlü olmak gibi değerler işlenerek çocukların bu değerleri kazanması sağlanmıştır. Kitaplarda korkutucu, mantıksız olay ve varlıklara yer verilmemiştir. Kitaplar, sade ve anlaşılır bir dille yazılmış; çocukların kelime dağarcığını geliştirecek düzeyde olay örgüleriyle, dil gelişimlerine katkı sağlayacak biçimde okurla buluşturulmaya çalışılmıştır. Resimler kitaptaki olay akışıyla uyumlu şekilde çizilmiş ve çocukların sanat zevkini geliştirecek niteliktedir. Kitaplar çocukların okumaya karşı ilgi ve isteklerini artıracak şekilde tasarlanmıştır.

Sonuç

Erken çocukluk dönemi okuma alışkanlığının kazanılması açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu kritik dönemin başarılı bir şekilde geçmesi için de çocuk kitaplarının iç yapı, dış yapı ve eğitsel özellikler bakımından özenli bir şekilde hazırlanması gerekir.

Sonuç olarak Mümine Yıldız'ın incelenen çocuk kitapları erken çocukluk dönemindeki çocukların yaş ve gelişim özellikleri dikkate alınarak yazılmıştır. Mümine Yıldız kitaplarında, çocuklara çevremizdeki varlıklara karşı duyarlı, yardımsever, hoşgörülü vb. olmayı aşılamıştır. Kitaplarda kullanılan dilin sade, anlaşılır ve yaş grubuna uygun olması, çocukların metni rahatlıkla takip edebilmesine olanak sağlamaktadır. Görseller, kitapta anlatılan olaylarla uyumlu bir şekilde kurgulanarak çocukların dikkatini çekmekte ve anlatımı pekiştirmektedir. Kitaplarda doğrudan öğretici tutumdan ziyade, dolaylı yollarla verilen değerler aracılığıyla çocukların eleştirel düşünme, empati kurma ve sosyal-duygusal gelişimlerinin desteklenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Mümine Yıldız'ın resimli çocuk kitapları hem içerik hem de biçim olarak çocuk edebiyatının temel ilkeleriyle ve eğitsel özellikleriyle örtüşmektedir.

Öneriler

1. Mümine Yıldız'ın çocuk kitaplarında empati, paylaşma, sabır, doğa sevgisi gibi temalar başarılı bir şekilde işlenmiştir. Bu kitaplar okul öncesinde değerler eğitimi, duygular, çevre eğitimi gibi konularla ilişkilendirilebilir.

2.Kitaplarda geçen olaylar üzerinden çocuklarla soru-cevap, neden-sonuç ilişkisi kurma, tahminde bulunma gibi etkinlikler yapılarak çocukların eleştirel düşünme becerileri geliştirilebilir.

3.Kitaplar okunduktan sonra kitapların çocuklar tarafından nasıl algılandığı konusunda gözleme dayalı araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Chomsky, N. (2009). *Bilgi sorunları ve dil: Managua dersleri*. (V. Kılıç, Çev.). İstanbul: Bgst Yayınları.
- Çelik, İ. (2017). Noam Chomsky ve psikolinguistik dil gelişim kuramı. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(28), 193-208.
- Demircan, C. (2014). TÜBİTAK Çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-27.
- Durukoğlu, S., & Özbay, Z. (2025). 'Yeşilin Kızı Anne' adlı çocuk romanının dört katlı düşünme modeline göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 12(23), 30-57.
- Ersoy, A. Ö., & Bayraktar, V. (2017). Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı kavramı ve çocuk kitaplarının özellikleri. In A. Turla (ed.), *Her yönüyle okul öncesi eğitim-9: Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı* (4.basım, ss. 9-42). Ankara: Hedef CS Basın Yayın.
- Gönen, M. (2017). Çocuk edebiyatı yazarı ve çizeri olarak Feridun Oral'ın çocuk edebiyatımızdaki yeri ve eğitsel değerler (Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı). YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Karataş, E. (2014). Çocuk edebiyatında "karakter" kavramı. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 60-79.
- Kardaş, C., & Alp, D. (2013). *Çocuk edebiyatı ve medya*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Körükçü, Ö. (2012). Okul öncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının bulunması gereken temel özellikler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 243-254.
- Kuru, H., & Ünlü Kuru, B. (2022). Nermin Şenol Kalyoncu'nun Salkımsöğütteki Orkestra adlı eserinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 57-71.
- Oğuzkan, A. F. (2013). *Çocuk edebiyatı* (10.basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öztürk, B ve Öztürk, S. B. (2021). Özge Altınok Lokmanhekim'in resimli çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 4 (2), 138-159.
- Sever, S. (1995). Çocuk kitaplarında bulunması gereken yapısal ve eğitsel özellikler. *Abece*, 107, 14-15.
- Sever, S. (2013). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Sever, S. (2019). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Şahin, G. (2014). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyaran olarak resim. *Uluslararası Türkçe veya Türk Dilleri, Edebiyatı ve Tarihi Dergisi*, 9(3), s.1309-1324
- Şimşek, T. (2016). *Kuramdan uygulama çocuk edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. R. (2019). *Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı*. İstanbul: Uçan At Yayınları.
- Şirin, M. R. (2021). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış*. İstanbul: Uçan At Yayınları.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 161.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11. baskı.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. (2020). *Sakız Hanım'ın Eteği*. Masalperest.

Yıldız, M. (2020). *Güneş Anne ve Çiçek Kız*. Genç Tuti.

Yıldız, M. (2021). *Kiraz Çekirdeği*. Genç Tuti.

STRUCTURED ABSTRACT

Yıldız's Illustrated Children's Books in Terms Of Their Suitability For Children's Literature and Educational Features

Introduction

Children's literature is literature that addresses children's developmental areas (physical, cognitive, linguistic, social and emotional), interests and needs. Children's literature is a field of literature and art that enriches children's inner worlds with its educational aspects such as language and personality development, cognitive and social development, as well as emotional, thought, imagination and art-aesthetic education, and is only different in degree from adult literature (Şirin, 2019, p.38). The most basic function of children's literature is to help children and young people gain a reading habit starting from early childhood and to ensure that individuals acquire a love of books (Öztürk, B., Öztürk, S. B., 2021). The two main subjects of this literature are the writer and the child (Şirin, 2021, p.45). When the writer writes the subject he deals with for children, he acts by taking into account the developmental characteristics and interests of children, and children interpret these products according to their own interests. Illustrated children's books are a very important stage in getting to know children's literature. Illustrated children's books are books consisting of visual elements and linguistic texts that children can enjoy, learn while having fun, and manage to open the doors of a dream world for them (Şahin, 2014). From the moment books start to take place in a child's life, developments are observed in children's vocabulary, word pronunciation, and self-expression. At the same time, illustrated children's books contribute to children's creativity and aesthetic pleasure when designed with meticulous and beautiful drawings. When the pictures and the text are compatible, the story becomes more entertaining and fluent. This harmony in children's books ensures that children acquire the habit of reading. At the same time, it supports children to keep their attention on the story. Pictures concretize the events and emotions in the story, allowing children to understand it more easily. Illustrated children's books prepared for children should be prepared in a way that is consistent with each other in terms of design, content, and educational features. In this way, quality children's books attract children's attention. Children's books also help children gain the cultural characteristics and values of the society. Children's books should be written based on the principle of appropriateness to the child and in accordance with this principle. This principle ensures that products are created in accordance with the age, developmental characteristics and interests of children. In this way, integrity is achieved in books with texts that children can understand and illustrations that are appropriate to their level. Illustrated children's books should be created in a holistic approach that addresses children's developmental characteristics and aesthetic sensitivities by taking into account both internal and external structural features. A children's book writer can reflect simplicity and sincerity in his work with a child's perspective (Şirin, 2021). In this way, he touches on children's feelings and thoughts and allows children to find themselves in the story. Mümine Yıldız tries to produce works in accordance with these principles in her illustrated children's books. Mümine Yıldız, whose illustrated children's books were examined in the study, was born in Diyarbakır. Mümine Yıldız, who is a mathematical engineer, has lived in Russia, Scotland and England. She started writing children's books after the books *İnce Hayat*, *Kaşif* and *Anda Sırlanmış Hayat*, which she wrote for adults. Mümine Yıldız's illustrated children's books that appeal to the preschool period are "*Sakız Hanım'ın Etek*", *Güneş Anne ve Çiçek Kız*, *Cherry Stone*". The aim of the study is to examine Mümine Yıldız's illustrated books in terms of their suitability for children's literature and educational features.

Method

The data obtained in the study were collected by document review, one of the qualitative research methods. Document review includes the analysis of written materials obtained in line with the purpose of the research (Yıldırım & Şimşek, 2021). The internal structure features, external structure features and educational features of Mümine Yıldız's children's literature, which was intended to be

investigated in illustrated children's books, were examined in terms of their suitability for children's literature.

Results and Discussion

The early childhood period is of critical importance in terms of acquiring reading habits. In order for this critical period to pass successfully, children's books must be prepared meticulously in terms of internal structure, external structure and educational features.

As a result, Mümine Yıldız's examined children's books were written by taking into account the age and developmental characteristics of children in early childhood. Mümine Yıldız instilled in children in her books that we should be sensitive, helpful, tolerant, etc. towards the beings around us. The fact that the language used in the books is simple, understandable and appropriate for the age group allows children to easily follow the text. The visuals are designed in a way that is compatible with the events narrated in the book, attracting children's attention and reinforcing the narrative. Rather than a direct didactic attitude in the books, it is aimed to support children's critical thinking, empathy and social-emotional development through indirect values. In this context, Mümine Yıldız's illustrated children's books overlap with the basic principles and educational features of children's literature in terms of both content and form.

